

Kvůli boji proti očkování přibývá příušnic

25.4.2016 Týden str. 12 Aktuálně

Pavel Cechl

Počet lidí nemocných příušnicemi prudce vzrostl. Podle lékařů je to důsledkem **války** proti očkování – mnoho lidí jím neprošlo nebo vypršela doba účinnosti vakcíny.

Příušnice zažívají neobvyklý boom. Jenom loni byl evidován oproti roku 2014 téměř trojnásobek nemocných. V letošním prvním čtvrtletí jich je meziročně pětkrát více. Vyplývá to z údajů Ústavu **zdravotnických** informací a statistiky.

Loni se podle nich počet případů zvýšil z 677 na 1616. Nárůst ovšem pokračuje i nadále. V loňském prvním čtvrtletí jich bylo oznámených 203, letos už 1089. „K březnu nám bylo hlášeno 184 případů, v témže období roku 2015 pouze 99,“ potvrdil varovný trend pro Moravskoslezský deník Radim Mudra z Krajské hygienické stanice v Ostravě.

Hlavním důvodem je klesající „proočkovanosť“, a to jak u starší, tak mladší generace. Zhruba pět procent dětí rodiče odmítají dát očkovat, navíc končí termín ochrany u starší generace. „U příušnic nedrží vakcína dostatečně dlouhou dobu a v populaci se kombinuje efekt neproočkovaných dětí a starší generace, u které už platnost očkování vypršela,“ říká Roman Prymula, předseda **České** vakcinologické společnosti.

Nárůst případů přichází v okamžiku, kdy v **Česku** vrcholí boj proti očkování. Jeho odpůrci argumentují tím, že může u dětí docházet k následkům, leckdy i trvalým. Například se objevují i názory, že některé očkovací látky mohou zapříčinit i autismus (viz Vakcíny autismus nezpůsobují).

Důvodů přibývání příušnic – kapénkové infekce, která se projevuje mimo jiné vysokými teplotami, zduřením uzlin či otoky přecházejícími až na hrudník – může být podle odborníků více. Například přechodné zvýšení výskytu viru, protože ho někdo dovezl ze zahraničí.

Cestující viry

„Ochrana očkováním není úplně celoživotní, takže po čase vyprší a může onemocnět i dospělý člověk,“ upozorňuje Roman Chlíbek, vedoucí katedry epidemiologie **Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany v Hradci Králové** a současně vědecký sekretář **České** vakcinologické společnosti.

„Vytvořené protilátky postupně zeslabují. V takovém případě se pak mohou příušnice začít šířit rychleji,“ potvrdila Jitka Luňáčková z **českobudějovické** Krajské hygienické stanice. Příušnice letos mimo jiné postihly i **českobudějovické** hokejisty a fotbalisty, kteří kvůli tomu byli dva týdny v karanténě a nesměli hrát zápasy.

Onemocnění může mít vážné důsledky u dospělých lidí i malých dětí. Mezi rizika patří například záněty mozkových blan či zánět varlat u mužů, který vzácně vyústí až v impotenci. U žen může docházet také k zánětům prsů či vaječníku. Výjimečně příušnice způsobují i ztrátu sluchu.

Další soudní kauza

Boj mezi zastánci a odpůrci očkování ale pokračuje. Odpůrci konstatují, že tentokrát mají případ, kdy lékařské zprávy jednoznačně konstatují jeho škodlivé účinky. A budou po státu žádat odškodnění. Jde o patnáctiměsíčního Honzíka z Ivančic na jižní Moravě. Krátce po druhé dávce hexavakcíny ochrnil na polovinu obličej a prý již nelze očekávat zlepšení. „Honzíček se narodil loni v lednu, očkování proběhlo v jeho čtyřech měsících,“ říká Zuzana Candigliota, právnička Ligy pro lidská práva, která rodiče chlapce zastupuje.

Ošetřující lékaři podle ní shledali, že jde o postižení v důsledku očkování. „Odpovídá to časově a současně nenašli jinou příčinu, jak k infekci mohlo dojít,“ konstatuje Candigliota. Rodiče mají s léčbou a **péčí** o syna zvýšené náklady a také chtějí, aby chlapec dostal za trvalé postižení odškodnění. Náhradu budou požadovat po **ministerstvu zdravotnictví**, ale zatím jej nekontaktovali. Shánějí další posudky, kterými by své tvrzení podložili. Ošetřující lékaři se k případu zatím oficiálně nevyjádřili. Konkrétní posudky liga předloží teprve při podání žaloby.

Unikátní případ?

Podle odborníků je možné, že k případné alergické reakci na vakcínu může dojít. „Po očkování mohou samozřejmě nastat nežádoucí účinky. Žádná vakcína není stoprocentně bezpečná,“ připouští epidemiolog Chlíbaek. „Jsou vzácné raritní případy, které se mohou objevit. Ale jde o promile, kdy se podobné poškození může objevit.“

„To může být vyvoláno čímkoli, například virovou infekcí,“ okomentoval případ předseda vakcinologické společnosti Prymula. On sám se ovšem s něčím podobným ještě nesetkal. „Když jsem se díval, kolik se odškodňuje případů ve **Spojených státech**, a přepočítal to na **Českou republiku**, tak by jich zde bylo tři až pět za rok.“ Podobně jako Roman Chlíbaek ovšem upozorňuje, že konkrétní situaci podrobně nezná, takže ji nemůže dostatečně posoudit.

Podle Chlíbaeka ale jednotlivá událost rozhodně není argumentem proti povinnému plošnému očkování. „Je to, jako kdybychom řekli, že když má jeden z milionů alergickou reakci na léky na horečku, tak všichni lidé musí přestat tyto léky užívat.“

„Nejsme s odpůrci v rozporu ohledně toho, že se po očkování objevují občas nežádoucí účinky. Ale jejich množství v poměru k počtu očkovaných dávek není tak vysoké, abychom museli zrušit očkování,“ říká Chlíbaek a upozorňuje, že by se tak vrátily nemoci, které se podařilo téměř vymýtit. Například v chudých zemích není podle údajů **České** vakcinologické společnosti zcela rozšířeno očkování proti tetanu. Každý rok v nich na tuto nemoc zbytečně zemřou desetitisíce dětí. A to i přesto, že kampaň UNICEF snížila počet onemocnění o šedesát procent. Pokud rodiče odmítnou dát dítě očkovat, hrozí jim i několikatisícová pokuta. Kvůli tomu už proběhlo několik soudních sporů, jeden z nich vyvrcholil letos v lednu před Ústavním soudem. Ten se zastal rodičů z **Tišnova na Brněnsku**, pokutovaných za to, že nenechali naočkovat dítě povinnou hexavakcínou. Očkování je podle ústavních soudců možné z důvodu svědomí odmítnout. Jde například o situaci, kdy rodiče mají špatné zkušenosti u jednoho dítěte a nechtějí je zažívat znovu u jeho sourozence. V podobných – spíše výjimečných – případech může stát podle Ústavního soudu upustit od vynucování vakcíny a peněžní sankce.

***

Vakcíny autismus nezpůsobují

Častým mýtem, který se mezi odpůrci očkování šíří, je, že způsobuje autismus. Argumentují výsledky výzkumu na myších zaměřeného na to, jak virová infekce během těhotenství matky může poškodit mozek plodu.

„Ve studii není ani slovo o očkování. Sami autoři odmítají jakoukoli interpretaci ve smyslu rizikovitosti očkování,“ uvedl **Zdravotnický deník**.

Vědecký sekretář **České** vakcinologické společnosti Roman Chlíbaek připomněl, že autor první studie o souvislosti autismu a očkování z počátku devadesátých let přišel kvůli manipulaci s fakty o lékařskou licenci. Tvzení dokládal na 12 dětech. Žádný z dalších výzkumů, do nichž bylo zařazeno téměř 15 milionů dětí z celého světa, souvislost neprokázal.

Jednoznačných odpůrců očkování dětí je v **Česku** podle Chlíbaeka do pěti procent a nepřibývá jich. Zveřejňují prý ale nepotvrzená fakta a znejišťují další rodiče.

Stoupá tím riziko, že nemoci, proti kterým se povinně očkuje, se začnou šířit, tvrdí odborník.

Foto popis| Roman Chlíbaek

Foto popis| **VELKÉ DILEMA**. Kvůli očkování malých dětí zažívají mnozí perné chvíle. Bojí se, aby jim to spíše neublížilo. Podle lékařů ve většině případů zbytečně.

Foto autor| Foto: Profimedia